



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ  
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ



## СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,  
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ

(Суми, 23-24 квітня 2015 року)



- ◆ відсутність мобільності студентів - у більшості з них немає можливості вчитися за кордоном, хоча понад чверть наших студентів мали б здобувати знання в інших країнах;
- ◆ в європейських країнах молодь бере активну участь в освітніх процесах, проте українські студенти скаржаться, що з ними фактично ніхто не радиться;
- ◆ викладачі вишів зазвичай працюють з невстигаючими студентами, а натомість мають приділяти більше уваги молодим людям, які прагнуть знань.

Наук. кер. – Панченко Ю. В.

## ЗАГАЛЬНІ РИСИ НОВОЇ СВІТОВОЇ ПАРАДИГМИ

Назаров М. С.,

*асистент Сумського державного університету*

Під новою світовою парадигмою ми розуміємо систему взаємозв'язків між ключовими світовими акторами, який буде встановлений після сучасної капіталістичної світ-системи. Цей перехід варто очікувати у найближчі півстоліття.

У рамках світ-системного аналізу І. Валлерстайна увесь світ розуміється як єдина система [2]. Одиницею аналізу для вченого виступають не суспільства й держави, як у більшості науковців, а історичні системи. Історичні системи можуть існувати у трьох основних формах: міні-системи, світ-імперії та світ-економіки. Сучасна капіталістична світ-система є світ-економікою. Зародившись у часи “довгого XVI століття” локальна світ-економіка починає свою світову експансію. Стрижнем капіталістичної світ-економіки виступає вільний ринок, який нерівномірно розподіляє блага на користь ядра світ-системи, обділяючи периферію.

Серед основних особливостей сучасної капіталістичної світ-економіки можна виділити наступні: 1) безперервне накопичення капіталу у якості рушійної сили системи; 2) осьовий розподіл праці, що створює напругу між центром та периферією системи; 3) обов'язкове існування в системі світових гегемонів (наразі це США); 4) вторинний характер держав та етнічних груп; 5) поява антисистемних рухів, які одночасно підривають та підсилюють систему [3, р.267-268].

Світову фінансову кризу 2008 року, кризу Єврозони (Греція, Іспанія), регіональні військові конфлікти (Сирія, Іран, Ємен, Грузія, Україна) та відкриту конфронтацію США та РФ можна вважати комплексними симптомами деградації капіталістичної світ-системи. Подібні симптоми є наслідком поступової втрати гегемонії супердержавою. Як показує історичний досвід, після втрати гегемонії світ вступає у стадію “тридцятилітньої війни” (1618-1648 нідерландці перемогли імперію Габсбургів; 1792-1815 англійці взяли верх над французами; 1914-1945 американці скористалися перемогою над німцями), після чого встановлюється новий світовий порядок з новою супердержавою. Як не прикро це визнавати, але сьогодні світ підійшов упритул до чергової фази тридцятилітньої війни.

Яким буде цей новий світовий порядок? Чи буде новий світ капіталістичним? Врешті-решт, яке місце України у цьому порядку? Чітко дати відповіді на ці питання неможливо, проте спробуймо хоча б окреслити загальні риси.

На сьогоднішній день вже очевидним є закат вуглеводородної енергетики, яка більше століття слугувала базисом світової економіки, соціальної сфери та політики. На заміну їй приходять альтернативні (природні) джерела енергії, які функціонують на принципово нових засадах, мають нижчу собівартість видобутку та трансферу. Результатом цієї події, яку вже назвали третьою промисловою революцією, стануть фундаментальні зміни світового порядку.

Теплова, атомна та гідроенергетика стануть не потрібні. Поки ми напевно не знаємо яким чином буде добуватися енергія майбутнього (це тримають у таємниці), але одна з версій говорить про встановлення сонячних батарей на космічній орбіті з подальшою передачею енергії на Землю через енергоприймальні колектори. Передача енергії буде здійснюватися на бездротовому принципі. Світу вже відомі механізми такої передачі енергії та вже є перші розробки, які чітко підтверджують реальність бездротової передачі енергії.

Революційні зміни торкнуться транспорту. Сьогодні він споживає 60% усієї добутої нафти. Нещодавно компанія Tesla Motors, яка спеціалізується на електромобілях, вирішила передати свої патенти у вільне користування, що відкрило шлях для невеликих автомобільних компаній до проектування та виготовлення

електромобілів. Це принципово змінить ситуацію на ринку автомобілів та позитивно вплине на екологічну ситуацію в світі [1].

Третім фактором промислової революції, який змінить сучасний світ, буде 3D-принтер. Це наше найближче майбутнє. Побутові товари, а в перспективі й людські органи можна буде друкувати на об'ємному принтері за короткий час. За останні роки США, країни ЄС та Японія вклали мільярди доларів у розробки, пов'язані з друком на 3D-принтерах, що робить це виробництво найбільш привабливим для інвесторів.

Узагальнюючи приведені вище аргументи, приходимо до висновку, що інновації принципово змінять економічну, енергетичну, соціальну та політичну розстановку сил у світі. Країни з вуглеводородною енергетикою залишаться по суті без своєї ресурсної бази, значна кількість робітників у світі втратять роботу, урядам країн стане ще важче задовольняти потреби своїх громадян. У цьому контексті зроблений на зламі 2013-2014 років Україною європейський цивілізаційний вибір є неймовірно перспективним в епоху змін, невизначеностей та конфліктів. Європейська цивілізація вирізняється своєю гнучкістю та здатністю змінюватися, приймати нове та перспективне і відсікати застаріле. Визначальним у перехідному періоді, в який ми всі входимо, буде наступне: чи здатна конкретна держава адекватно та швидко реагувати на зміни оточуючої середовища. Від цього залежить її майбутнє розташування на карті світу.

Список використаних джерел:

4. Третья промышленная революция и перспективы Украины [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://hvylya.net/analytics/economics/tretya-promyishlennaya-revolyutsiya-i-perspektivy-ukrainyi.html>
5. Wallerstein I. The modern World-System. Vol. 1: Capitalist Agricultural and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century. – New York: Academic Press, 1974.
6. Wallerstein I. Unthinking social science. The limits of Nineteenth-Century Paradigms. – Cambridge: Polity Press, 1991.